

KALENDARIUM

GHANABESÖK I SVERIGE 9-14 DECEMBER

Den 9-14 december kommer två gäster från FIAN Ghana till Sverige för att informera om Iduapriemfallet, ett av fallen som tas upp i Face It Act Now-kampanjen. Guldgruvan Iduapriem, som drivs av det sydafrikanska företaget AngloGold Ashanti, förorenar vattnet för lokalbefolkningen och har orsakat att flera vattendrag torkat ut. Allt fler bönder drivs därför på flykt från sina marker. De som lever på gruvans inmutade område lider brist på mat eftersom deras mark successivt tas i bruk av gruvföretaget. Miljöskyddsmyndigheten och Världsbanken, som finansierar verksamheten, har brustit i att skydda invånarnas rätt till mat och vatten. Ato Essel är med i FIAN Ghanas styrelse men också en av de drabbade invånarna i Teberebie. Mike Anane arbetar för FIAN Ghana men är också miljöjournalist.

MR-DAGEN 10 DECEMBER I STOCKHOLM

På MR-dagen den 10 december anordnar FIAN två seminarier med anledning av Ghana-besöket:

Tar Sverige ansvar när ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter kränks?

Ett seminarium om företags och staters ansvar för kränkningar av ESK-rättigheter som anordnas tillsammans med ActionAid och Amnesty. Seminariet hålls 8.30-12.00 på Svenska Läkaresällskapet, Klara Östra Kyrkogata 10, Stockholm. Läs hela programmet och hur du anmäler dig på www.fian.se.

Guldrusch i Ghana

Seminarium på Södertörns Högskola i samarbete med UF Södertörn. Seminariet hålls 15:00-16:30 i sal MA 624. Ingen anmälan behövs. Mer info på www.fian.se och www.ufsodertorn.org.

FIAN PÅ SCHYSST JUL

Julmarknad med föreläsningar, filmfestival och annat kring temat rättvis och etisk handel. FIAN kommer att sälja prylar från Ecuador och hemgjort julgodis!

När? Lördag-söndag 6-7 december kl 11-17

Var? ABF-Huset, Sveav. 41, Stockholm

Läs mer på www.schysstjul.se

JULMARKNAD I SOLIDARITETSHUSET

Annorlunda julklappar från Afrika, Asien, Latinamerika och Mellanöstern. Hantverk, bokbord, barnböcker, musik, barnverkstad, lotterier, fika och mat m.m.

När? Lördagen den 13 december kl 12-16

Var? Tegelviksgatan 40 på östra Södermalm. Ta buss 2, 55 eller 66 till Sofia.

Läs mer på www.solidaritetshuset.se

FOODFIRST INFORMATION
& ACTION NETWORK

FIAN Sverige
Tegelviksgatan 40
116 41 Stockholm
Tel: 08-643 93 47
www.fian.se
info@fian.se

Medlemsavgift 200 kr/år
Familjemedlemskap
250 kr/år
Organisationsmedlemskap
1000 kr/år

PlusGiro 433 11 47-1

FIAN-nytt nr 3 2008

Sammanställning: Elsa Reimerson

Layout: Elsa Reimerson, Minna Wallin

Text: Lina Andéer, Annelie Andersson, Christopher Eriksson, Rebecca Hinn, Jennie Jonsén, Lena Klevenås, Elsa Reimerson, Ulrika Wickelgren

Bild: FIAN International

FIAN-nytt

Aktuellt från FIAN Sverige nr 3 2008

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Hej!

Snart har vi andledning att fira! Ja, det kanske kan låta konstigt i dessa dystra tider, men just nu är det viktigt att vi både ser och gläder oss åt en stor framgång!

Efter 20 års arbete av FIAN och många andra organisationer, kommer FN:s generalförsamling med största sannolikhet att anta tilläggsprotokollet till ESK-konventionen nu i december. FN:s tredje utskott (för sociala, humanitära och kulturella frågor) beslutade nämligen nyligen att rekommendera FN:s generalförsamling att anta förslaget om ett tilläggsprotokoll. Det är ett mycket efterlängtat beslut! Tack

alla som under många år varit med och kämpat för detta!

Med tilläggsprotokollet får alla människor som kränkts en möjlighet att klaga individuellt inom FN-systemet. Hitills har det ju varit så att regeringar har kunnat strunta i sin egen fattiga befolkning utan att få kritik för att de t ex kränker sina medborgares rätt till mat. Men svältande mammor har rätt att kunna försörja sina barn!

FIAN ser fram emot december då tilläggsprotokollet troligen

gen antas. Sedan följer en ratificeringsprocess. Vi kommer så snart protokollet är antaget att starta en vykorts-kampanj för att Sverige ska bli det första land som ratificerar det.

Så håll utkik på hemsidan www.fian.se om du vill vara med och jobba med den! Protokollet kommer att träda i kraft då det ratificerats av tio stater. Det kommer att bli ett fantastiskt verktyg i kampen mot hungern.

På MR-dagen den 10 december, kanske blir det precis då som protokollet antas..., kommer FIAN också att tillsammans med Amnesty och Action Aid arrangera ett seminarium i Stockholm om staters ansvar för att de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter inte kränks. Vi har bjudit in två MR-aktivister från FIAN Ghana, Ato Essel och Mike Anane, som ska berätta om guldbrytningen i landet och hur lokalbefolkningen kämpar för sin överlevnad. Kanske läste du Stefan Jonssons tresidiga artikel om guldbrytningen den 9 okt i DN. Den finns också att läsa på <http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=1058&a=837916>

Vi är många som på olika sätt är "Right to food promoters" Låt oss bli fler! Det är lätt att ladda ner en autogiroblankett från hemsidan www.fian.se och som Kristina sa som jag värvade senast: Det finns väl inga skäl att inte bli medlem! Nej, just det!

Så välkommen Kristina! Och värva en kompis du med!

Lena Klevenås
Ordförande FIAN Sverige

FIAN SATTE AVTRYCK PÅ EUROPEAN SOCIAL FORUM

Mellan den 17-21 september fanns FIAN Sverige på plats på det europeiska sociala forumet som ägde rum i Malmö. Lokalgruppsmedlemmar, styrelserepresentanter och kanslisterna från FIAN Sverige fanns samlade och satte avtryck på forumet som lockade kring 15 000 människor från hela världen.

FIAN Sverige hade bjudit in generalsekreterare Flavio Valente som deltog på ett flertal seminarier om rätten till mat kopplat till bland annat agrobränslen, handel och matsuveränitet. Från Ungen hade vi bjudit in Geza Varga från FIANS samarbetsorganisation GAIA Alapítvány som deltog på ett välbesökt seminarium om jordbruksmodeller. Dessutom hade FIAN tillsammans med Latinamerikagrupperna bjudit in ett flertal representanter småbrukar- och ursprungsfolksorganisationer i Latinamerika. I detta nyhetsbrev kan du läsa reportage från de olika seminarierna.

ESF MATSUVERÄNITET BEHÖVS OCKSÅ I EUROPA

Under ESF organiserade FIAN och Latinamerika-grupperna tillsammans med ett femtontal andra organisationer, ett välbesökt seminarium om matsuveränitet. FIAN:s generalsekreterare Flavio Valente modererade seminariet och Torgny Östling från Nordbruk (den svenska grenen av European Coordination Via Campesina) höll ett inledningsanförande.

Torgny talade om ett nordiskt perspektiv på matsuveränitet. De naturrikedomar som finns i Norden har blivit mer och mer utsatta i och med GATT (General Agreement on Tariffs and Trade) som senare blev Världshandelsorganisationen, WTO, och småbönder i Nord drabbas på liknande sätt som småbönder i Syd. Torgny poängterade att problemets kärna ligger hos västvärldens exploatörer. Matsuveränitet utgör ett alternativ för småbruket och kan vara en lösning på problemen.

Moderator Flavio Valente slog fast att målet med seminariet var att lyssna till erfarenheter kring matsuveränitet från olika delar av världen och att stärka samarbeten. Seminariet var utifrån dessa två mål indelat i två delar. Under den första delen talade representanter för organisationer från Belgien, Turkiet, Ungern, England och Mali om lokala erfarenheter av kampen för matsuveränitet.

MOMENTUM FÖR ATT PÅVERKA EU

Ett tema som återkom var EU:s infly-

tande och ansvar. Gert Engelen från European Platforms for Food Sovereignty menade att vi nu har chansen att skapa momentum för att påverka EU, eftersom EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP) ska omformuleras under de närmaste två åren.

Flavio Valente konstaterade i en sammanfattning av den första delen av seminariet att svårigheterna för småbrukare är likartade i Östeuropa och i Syd. Långtgående politiska liberaliseringar leder till minskat handlingsutrymme för småbönder, samtidigt som de saknar stöd från regeringar och politiker. Den agroindustriella modellen och den minskade biologiska mångfald som den leder till stärker jordbruksindustrin och de stora företagen, och makten över jordbruket koncentreras allt mer. Kvaliteten på maten försämras i takt med att den biologiska mångfalden minskar och användandet av modifierade grödor ökar.

Under seminariets andra del talade gästerna om de strategier som används i kampen för matsuveränitet. Josie Riffaud (European Coordination Via Campesina) diskuterade utifrån ett jordbrukarperspektiv behovet av matsuveränitet – att kunna välja produktionsätt och kunna ta till skyddande åtgärder för att säkerställa rätten till mat. Gaetan Vallée (Alliance provençale-AMAP France) utgick från konsumenternas perspektiv. Han underströk konsumenternas stora ansvar och talade om den efterfrågan och intresset

som finns för lokal och ekologisk mat och hållbart lokalt jordbruk.

UTMANINGARNA I EUROPA STORA

Talarna var överens om att utmaningarna för matsuveränitet i Europa är stora. Vi behöver göra oss av med det industriella jordbruket och behovet av ständig tillgång till billig mat och stoppa storföretagens kontroll över mat. "Falska" lösningar som genmodifierade grödor, exportjordbruk och biobränslen måste undvikas. Diskussionen måste breddas från matsäkerhet till matsuveränitet och innefatta en verklig debatt om användandet av land här och på andra ställen i världen, tillsammans med en realistisk uppskattning av det verkliga priset på mat.

I sin sammanfattning talade Flavio Valente om vikten av lokalt påverkansarbete. Rörelserna för matsuveränitet måste bli mer effektiva på att synas lokalt och att använda de kanaler som finns för att peka ut regeringars brott mot mänskliga rättigheter.

Den goda uppslutningen och engagemanget under seminariet visar att det finns ett stort intresse för att driva matsuveränitetsfrågan, och en vilja att förändra synen på jordbruk och landanvändning i enlighet med de mänskliga rättigheterna.

Elsa Reimerson

FACE IT ACT NOW-KAMPANJEN ÖKAR NÄRVARON I BRYSSEL

Med kampanjen Face It Act Now – med mänskliga rättigheter mot hunger har FIAN två politiska målsättningar. Den första är att säkerställa samstämmigheten mellan europeisk politik och rätten till mat. Den andra är att ett tilläggsprotokoll till konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter antas. Under 2008 har flera framgångar nåtts gällande båda målsättningarna.

EUROPAPARLAMENTET KRÄVER SAMSTÄMMIGHET MED RÄTTEN TILL MAT

En viktig framgång under året var att EU-parlamentet antog en resolution den 22 maj om de stigande matpriserna i världen. I resolutionen erkänns att det faktum att två miljarder människor fortfarande lever i extrem fattigdom och att 923 miljoner människor dagligen går hungriga visar att rätten till mat kränks regelbundet och systematiskt. Under våren förde FIAN en dialog med parlamentariker från alla demokratiska partier och träffade flera utskott och kommittéer för att öka medvetenheten om att samstämmigheten mellan europeisk politik och rätten till mat måste förbättras.

I den slutliga resolutionen framhåller parlamentet att rätten till mat är den grundläggande principen i arbetet med den globala livsmedelskrisen och uppmanar därför det europeiska rådet att försäkra samstämmighet i alla politiska beslut som rör rätten till mat. Underförstått betyder det att EU:s politik inom jordbruk och fiske, handel och investeringar, utvecklingsarbete och energi, alltid ska främja

och aldrig får underminera förverkligandet av rätten till mat.

TILLÄGGSPROTOKOLLET SNART VERKLIGHET?

Sedan FIAN grundades år 1986 har organisationen förespråkat en likvärdig respekt för alla mänskliga rättigheter och att de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna måste erkännas som likvärdiga rättigheter. En stor utmaning har varit att få till stånd ett tilläggsprotokoll till ESK-konventionen som möjliggör en individuell klagomöjlighet på internationell nivå för personer som fallit offer för kränkningar av sina ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Nu är ett sådant tilläggsprotokoll förhoppningsvis snart en verklighet.

Sedan år 2004 har en FN-ledd mellanstatlig arbetsgrupp arbetat med att ta fram ett utkast till en text för ett tilläggsprotokoll. Efter långa diskussioner i arbetsgruppen som leddes av ordföranden Catarina de Albuquerque presenterades ett utkast till protokollet i mars som sedan antogs enhälligt av FN:s människorättsråd den 18 juni 2008.

I oktober beslutade ett förberedande utskott inom FN (utskottet för sociala, humanitära och kulturella frågor) att rekommendera FN:s generalförsamling att anta förslaget om ett tilläggsprotokoll till ESK-konventionen. Nu återstår bara att generalförsamlingen antar protokollet innan det kan öppnas upp för en ratifikationsprocess, vilket med stor sannolikhet kommer att ske den 10 december. Protokollet kommer sedan att träda i kraft då det har ratificerats av tio stater.

HEARING I BRYSSEL MED RÄTTEN TILL MAT I FOKUS

Både samstämmighet och tilläggsprotokollet stod i fokus när rätten till mat för första gången diskuterades under en hearing i EU-parlamentet i Bryssel den 10 september. Hearingen anordnades av EU-parlamentets utskott för mänskliga rättigheter men initiativet kom från Face It Act Now-kampanjen. FIAN:s generalsekreterare Flavio Valente medverkade tillsammans med en representant från ActionAid och Catarina de Albuquerque. Under hearingen uppmanade Flavio Valente parlamentet att noggrant övervaka samstämmighetsmandatet som det har gett till rådet för att säkerställa att all politik som rör jordbruk, livsmedel och försörjning strävar åt samma håll. Catarina de Albuquerque slog fast att "ett offer för hunger är lika berättigad till människorättskydd som ett offer för tortyr" och påpekade hur viktigt det är att EU-länderna ställer sig bakom tilläggsprotokollet till ESK-konventionen.

SVENSKA EU-PARLAMENTARIKER STÖDJER KAMPANJEN

En av målsättningarna för vårt kampanjarbete har varit att få EU-parlamentariker att skriva under vårt upprop till handling. Nu har 4 svenska EU-parlamentariker skrivit under. Snart kommer de att ha en egen sida på kampanjhemsidan med bild och en kommentar. Är du nyfiken på vilka de är? Håll koll på www.face-it-act-now.org. Även FN:s tidigare specialrapportör för rätten till mat, Jean Ziegler, har gett sitt foto till vår insamling. Har du inte laddat upp din bild ännu för kampen mot hunger? Gå in på hemsidan och ladda upp ditt foto. Den 16 oktober 2009 kommer alla namn och foton att överlämnas till EU-parlamentet. Hjälptips: alla du känner om att skriva under och ladda upp sitt foto innan dess!

Lina Andéer

ESF MÅNGA RÖSTER MOT ASSOCIERINGSAVTALEN

Ett hundratal personer deltog i diskussioner under ESF i Malmö, som berörde förhandlingar om de associeringsavtal som pågår sedan ett år tillbaka mellan EU och Centralamerika samt den Andiska gemenskapen. Enrique Daza talade inledningsvis om att ett associeringsavtal inte alltid är vad det låter som.

EU och USA har mött hårt motstånd inom WTO när de försökt att driva igenom långtgående handelsavtal. Nu satsar de istället krutet på bilaterala handelsavtal med enskilda länder eller mindre regioner. Det folkliga motståndet är starkt på många håll, men trots detta har flera avtal undertecknats. Man ska inte låta sig luras av att de avtal som nu förhandlas kallas associeringsavtal, menar Enrique Daza. Han inleder seminariet med att tala om att frihandelsavtalen i huvudsak är ett regelverk vars syfte är att styra utvecklingsländernas ekonomi och gynna de transnationella företagens intressen.

RAPPORT FRÅN SIDAKONFERENS OM KLIMAT OCH RÄTTVISA

Inom allt fler svenska organisationer börjar frågor om klimatförändringar och dess påverkan på utvecklingsprocesser och fattigdomsminskning stå i fokus. Detta var något som tydligt framgick på Sidas internationella konferens Civil Society on Climate Change and Justice i Härnösand den 25 till 27 september. Svenska organisationer och dess partnerorganisationer i syd inbjöds där till diskussion och strategisamtal om klimatförändringarna.

På konferensen var alla överens om att de som drabbas värst av klimatförändringar är fattiga länder och människor som lever i fattigdom. Om inte klimatförändringarna bekämpas så kan vi inte åstadkomma en halvering av fattigdomen i världen till 2015. Det som behövs är dels att klimatanpassa det redan etablerade biståndet och dels att tillföra stöd för att långsiktigt motverka klimatförändringar genom utbildning etc. Katastrofstöd för att hjälpa områden som drabbats av bl.a. översvämningar, skogsbränder och torka är också nödvändigt.

De gemensamma initiativ som konferensen utmynnade i var en klimatgrupp för svenska enskilda organisationer som verkar inom utvecklingssamarbete. Svenska Kyrkans Internationella kansli i Uppsala utsågs till samordnare av ett första mötet. Förutom utbyte av erfarenheter runt integrering av klimatfrågorna i biståndsarbetet så fanns idéer om att samverka inom påverkansarbetet inför FN:s klimatkonferens i Köpenhamn hösten 2009, där utsläppfrågorna ska omförhandlas.

På konferensen medverkade också representanter för några av Forum Syds medlemsorganisationers internationella partners och de berättade hur de påverkats av klimatförändringarna. I **Malawi** har klimatförändringarna visat sig genom extrem torka vilket lett till att närmare 80 procent av folket har gått från två eller tre måltider per dag till en. Folket har också drabbats av stora översvämningar vilket lett till förlorade skördar, en spridning av sjukdomar, förorenat vatten, ökade matpriser starkt ökat vilket tvingat folk på flykt. I **Indonesien** har urbefolkningar drabbats hårt av internationella företags biobränslesproduktion i landet då stora arealer regnskog tagits i besittning för palmolja-plantage. Områdena har för urbefolkningen ett kulturellt, socialt och spirituellt värde och förlusten av dessa kan bidra till en förlorad identitet och en marginalisering av de berörda.

Klimatförändringarna beskrevs inte endast som ett hot under konferensen utan också som en möjlighet med tanke på att då alla drabbas på olika sätt av kriser skapas också ett behov av samverkan för att förändra. Men dess komplexitet kan också till exempel resultera i att vissa åtgärder som utförs för att främja miljön och minska klimatpåverkan samtidigt hotar den biologiska mångfalden, ekosystem och mänskliga rättigheter.

Andra frågor som berördes var behovet att involvera ursprungsgrupper från syd i klimatkonferenserna för att de inte skall komma i kläm i samband med till exempel biobränslesproduk-

tion. Av urbefolkningsgrupper på plats beskrevs landrättigheter och deltagande och inflytande i beslutsprocesser som berör respektive folkgrupp som viktigt. Även människors rätt att besluta över sitt land och sina tillgångar beskrevs som fundamentalt.

En annan fråga som togs upp var hur vi säkrar de universella rättigheterna i klimatarbetet. Bland annat nämndes behovet av att utveckla verktyg för att integrera olika rättighetsbärares perspektiv, främja utsatta gruppers tillgänglighet av information och att säkra deltagande av lokala grupper i olika beslutsprocesser.

Konferensen avslutades med frågan hur vi alla kan integrera klimatfrågorna i våra organisationer och gemensamt verka för en mer hållbar global utveckling.

Denna fråga borde också vi i FIAN Sverige ställa oss. Kopplingen till FIAN:s arbete är tydlig och tillgång till resurser såsom mark och vatten kommer säkert att utgöra ett ännu större hot för människors rätt att försörja sig.

*Ulrika Wickelgren
Vice ordförande FIAN Sverige*

Den nära kopplingen mellan handelsavtal och rätten till mat lyftes också fram under seminariet. Att EU-länderna har ratificerat internationella konventioner om mänskliga rättigheter medför ett åtagande: "Staters politik får inte kränka mänskliga rättigheter" understryker FIAN:s generalsekreterare Flavio Valente. Han påminner också om staters utomterritoriella skyldigheter som innebär att stater måste garantera att deras politik inte negativt påverkar andra länders möjligheter att skydda eller uppfylla mänskliga rättigheter.

Flera av talarna diskuterade konsekvenserna ett associeringsavtal kan få för ursprungsfolken i Latinamerika. Den biologiska mångfalden i Sydamerika tillhör den rikaste i världen. För Miguel Palacin Quispe från Coordinadora Andina, ett andinskt nätverk av ursprungsfolksorganisationer, råder inga tvivel om vilka intressen EU har:

"Frihandelsavtalen är ett sätt att suga ut de sista naturresurser som finns på ursprungsfolkens mark – gruvor, gas, olja, skog, vatten och biologisk mångfald. Men naturtillgångar är ingen handelsvara, vattnet är jordens blod."

Det finns också demokratiska problem kopplade till avtalsförhandlingarna. Ursprungsfolken konsulteras inte i förhandlingarna trots att deras rättigheter garanteras genom både nationell lagstiftning och ILO-konvention 169. Ett annat problem är att förhandlingarna saknar insyn och tillgänglighet.

Det finns rättvisa alternativ till de avtal som nu förhandlas, menar Ademar Suptitz från de jordlösas rörelse i Brasilien, MST. För detta krävs bl.a. satsningar på ekologiskt jordbruk, en mer jämlik fördelning av mark och jordbrukssubventioner och att resurser som jord och vatten kontrolleras av folket – inte av transnationella företag. Matsuveränitet är avgörande, fortsätter Suptitz: "Jordbruksproduktionen måste främst inriktas på det egna landets livsmedelsförsörjning, inte på monokulturer bestående av t.ex. soja och eucalyptus."

*Annelie Andersson
Styrelseledamot FIAN Sverige*

ESF MATKRISEN VI ALLA TALAR OM

Ojämn fördelning eller för lite mat? Ekologiskt eller konventionellt jordbruk? Meningarna gick isär bland de fem paneldebattörer från Nicaragua, Ungern, Indien och Sverige som under ett seminarium på European Social Forum i Malmö diskuterar hur vi kan bemöta världens matkris.

"Idag dör lika många av för mycket mat som av för lite. Problemet ligger inte i att vi har för lite mat utan snarare i ojämn fördelning av de matresurser vi har idag" säger Lena Klevenås ordförande i FIAN (Food First Information and Action Network) som arbetar med mänskliga rättigheter mot hunger. Göran Djurfeldt, specialist inom utvecklingsstudier, varnar dock för att jordens befolkning kommer att öka från dagens sex miljarder till nio miljarder år 2050.

"Jag är en traditionell jordbrukare och tror inte att man kan lösa krisen endast med ekologiska jordbruk" säger Ingrid Jönsson från Lantbrukarnas Riksförbund. "För att lyckas med ekologisk odling behöver man ha mer boskap för att få gödsel till åkrarna. Därför tror jag att vi behöver behålla konventionell odling där man får lov att använda konstgödsel. Växter man odlar behöver näring, och man kan inte bara föra bort näring, utan att man måste återföra näring till jorden."

Oswald Quintal, från organisationen Kudumbam och jordbruksnätverket LEISA (Low External Input in Sustainable Agriculture), som har arbetat med främst ekologiskt jord-

bruk i Indien sedan 1980 talet, var däremot övertygad om att ekologiskt jordbruk är framtiden. Han menar att man genom ekologiskt jordbruk kan minska odlingskostnaderna, öka familjeinkomsten och bibehålla produktiviteten i små jordbruk.

"Det är inte tillräckligt att jordbrukare endast producerar mat, utan det är viktigt att de producerar säker mat till sin familj och till samhället, och att de vill lämna över sund mark till nästa generation", säger Quintal.

Antonia Gutierrez Chavarria, generalsekreterare för lantbrukarnas förening ATC (Asociación de trabajadores del Campo) i länet Jinotega i Nicaragua, tog upp problemet med monokulturer. "Majs är en basvara för oss, men idag tvingas många jordbrukare att odla endast enskilda grödor för att det ger mer pengar. Matkrisen drabbar inte de rika, utan bara de fattiga," säger Chavarria.

Geza Varga från Via Campesina (den internationella jordbruksrörelsen) och FIAN:s samarbetsorganisation GAIA Alapítvány i Ungern, menar att vi har en större matkris att vänta. Han syftar på att när energikostnaderna ökar kommer även kostnaderna för det konventionella jordbruket och priserna för mat att öka.

*Rebecca Hinn
Svalorna Latinamerika*

AMBASSADAKTION PÅ VÄRLDSHUNGERDAGEN

I samband med Världshungerdagen 2008, den 16 oktober, uppmärksammade Face-It-Act-Now kampanjen situationen för ursprungsfolket Guarani-Kaiowá i Brasilien. Bland annat uppmanades allmänheten att delta i en blixtdaktion riktad till den brasilianske presidenten Lula da Silva.

I delstaten Mato Grosso do Sul i Brasilien har tiotals personer blivit mördade eller utsatts för våldsdåd. Dessutom lider många av hunger och ett

flertal har dött av svält eller begått självmord.

De främsta orsakerna till den svåra situationen är expansionen av monokulturer inom jordbruket och att ursprungsfolken inte

tilldelas mark av de federala myndigheterna, trots att de borde ha rätt till det genom en lag från 1988. Ineffektiviteten i rättssystemet är stor och staten och de lokala myndigheterna visar stor brist på erkännande av ursprungsfolkens rättigheter.

För att sätta extra press på myndigheterna i Brasilien har FIAN anordnat flera aktiviteter under hösten. En brasiliansk delegation gjorde en europeisk rundresa i oktober och deltog då i olika evenemang i Belgien, Frankrike,

Ungern och Nederländerna. Den 16 oktober överlämnade FIAN-representanter protester till brasilianska ambassaderna i Österrike, Belgien, Nederländerna och här i Sverige. I Sverige gjordes besöket tillsammans med MST:s stödgrupp. Förutom fallet i Mato Grosso do Sul uppmärksammades också ett fall i Rio Grande do Sul där det svensk-finska skogsbolaget Stora Enso har köpt upp mark och startat storskaliga eukalyptusodlingar som har fått förödande konsekvenser för lokalbefolkningen i området. Vi togs emot av Ana Candida Perez som är kansliråd och chef för den politiska avdelningen på ambassaden. Hon visade stort intresse och lovade att skicka vidare FIAN:s brev till Brasiliens regering. Nu hoppas vi att ambassadbesöken ger resultat.

Lina Andéer

VÄRLDSHUNGERDAGEN 16 OKTOBER

7405 NAMN FÖR RÄTTVISA HANDELSAVTAL

På Världshungerdagen den 16 oktober överlämnades till svenska regeringen 7405 namnunderskrifter för rättvisa handelsvillkor och demokratiska förhandlingar mellan EU och Latinamerika.

EU förhandlar just nu om ett handelsavtal med Centralamerika respektive de andinska länderna. EU-kommissionen som driver förhandlingarna är extremt förtegn, dokumenten är hemligstämplade och några mekanismer för insyn och inflytande för civila samhället finns inte.

Svenska lagstiftare i Bryssel menar att de har svårt att kommentera handelsförhandlingarna, då de saknar information. EU-parlamentarikerna Eva Britt-Svensson och Jens Holm (v) förklarar i ett svar till kampanjen Rent Mjöl:

“(…) när de tjänstemän som är inblandade rapporterar om det aktuella förhandlingsläget sker det bakom stängda dörrar till medlemsländernas representanter i Bryssel. Denna information når sällan EU-parlamentet, vilket innebär att parlamentariker generellt är dåligt uppdaterade om läget i förhandlingarna.”

Regeringen hade utsett Lars Höstbeck, politiskt sakkunnig åt handelsminister Ewa Björling för att ta emot namninsamlingen och diskutera handelsavtalen.

– Ni kan det här bättre än mig, ni har passerat min kunskapsgränslinje, sa Lars Höstbeck och återkom flera gånger till att det är EU-kommissionen som förhandlar åt EU.

GLOBAL RÄTTVISA I FÖRSTA HAND

– Det här är oerhört problematiskt ur demokratisynpunkt, säger Latinamerikagruppernas Pontus Björkman. Var-

ken parlamentariker eller regeringsrepresentanter är insatta i frågan, trots att handelspolitiken i stor utsträckning påverkar förutsättningarna för fattiga människor. Enligt Sveriges politik för global utveckling (PGU) ska målet om att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling vara överordnade EU:s handelsintressen. Men om de folkvalda inte får information, eller är tillräckligt insatta i frågorna, hur ska de kunna garantera att målet om global rättvisa sätts i främsta rummet?

Det finns tydliga kopplingar mellan EU:s handels- och jordbrukspolitik och hungern i utvecklingsländer. Genom handelsavtalen driver EU på för liberalisering av det latinamerikanska jordbruket, samtidigt som EU inte är beredd att förhandla sina subventioner. Småbrukare i Latinamerika riskerar att slås ut och förlora sin försörjning.

Jennie Jonsén

16 OKTOBER I GÖTEBORG

16 oktober ordnade FIAN tillsammans med Latinamerikagrupperna, Svenska freds- och skiljedomsföreningen och Miljöpartiet en Världshungerdag på café Hängmattan. Det var trångt och trevligt och massor av folk!

Staffan Hellstrand, Henrik Wallgren och Skadad spelade och sjöng varvat med inbjudna talare. Lina Gustin från Läkare Utan Gränser berättade om deras framgångsrika arbete för att rädda undernärda barn med en ny metod,

att ge jordnötspasta som visat sig väldigt effektiv. Lena Klevenås från FIAN berättade om rätten till mat och arbetet för tilläggsprotokollet som snart kommer att antas. Bodil Ceballos, riksdagsledamot för Miljöpartiet hade åkt ända från Gävle för att berätta om Sveriges politik för global utveckling och om visionen om nollsvält.

Men den viktigaste och mest långväga gästen var förstas Batz Yaqui från Waqib 'Kej i Guatemala som berättade om lantarbetarnas kamp för jord och

rätten att försörja sig. Frågorna var många och intresset stort.

Stort tack till FIAN-medlemmen Nike Dahlskog som drog det tyngsta lasset med arrangemanget! Nu drar hon till huvudstaden, så vi undrar: Finns det fler intresserade medlemmar i Göteborg som vill ta över lite arbete? Hör av er! Vi behöver en ny FIAN-grupp i Göteborg!

Lena Klevenås

SEMINARIUM PÅ KSLA

Den 16 oktober 2008 hölls ett seminarium om trygghet till mat, klimatförändringar och bioenergi. Seminariet arrangerades på Kungliga Skogs- och Lantbrukskademien i samarbete med FIAN, FAO (FN:s organ för mat och jordbruk) och Naturskyddsföreningen.

Inledningsvis talade moderator Annika Åhnberg om att man tidigare på Världshungerdagen beklagat sig över att minskningen av hungern går för sakta. I år tvingas vi konstatera att hungern till och med ökar! Rolf Eriksson, statssekreterare åt jordbruksminister Eskil Erlandsson, tog upp siffran 923 miljoner hungrande. Han pratade om att man från regeringens sida anser att det krävs investeringar i jord-

bruk och ökad handel, men också att det krävs grundläggande fungerande institutioner som kan säkra äganderätt och möjligheten att få krediter. Vidare konstaterade Rolf Eriksson att mat behövs, men även bioenergi.

Peter Holmgren från FAO menade att man hittills har lagt för mycket fokus på matproduktion när man har diskuterat världshungern. Andra aspekter måste också vägas in. När det gäller bioenergi (främst etanol) har det hittills haft en obetydlig påverkan på matsäkerheten. Den ökade produktionen är framför allt policydriven (det vill säga genom subventioner, politiska strategier osv.). De ökade priserna på livsmedel, menade han, beror främst på stigande olje- och energipriser och att den globala efterfrågan har ökat. Biobränsleproduktionen spelar en mindre roll, men ingår i förklaringen. Han fick medhåll av nationalekonomen Stefan de Vylder som betonade att högre priser på livsmedel inte är något negativt, snarare tvärtom. Högre priser ger jordbrukare mer betalt för deras arbete, men det krävs rättvisare han-

delsvillkor så att även småjordbrukare tjänar på det. Problemen kommer när prisökningar sker för snabbt. Fattiga människor blir då otroligt utsatta om det inte finns ett socialt skyddsnät.

Lena Klevenås, ordförande i FIAN Sverige, påminde deltagare och publik om ett perspektiv som hittills inte hade nämnts, nämligen rättighetsperspektivet. Rätten till mat är något som alla länder som skrivit under FN:s konvention för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter är skyldiga att arbeta för. Dessutom berättade hon om det tilläggsprotokoll till ESK-konventionen som FN:s MR-råd i somras antog som förslag. Det är ett resultat av tiotals år av arbete och om det börjar gälla kommer det innebära att man äntligen kommer få en klagemekanism med större möjlighet att utkräva individers och gruppers rättigheter gentemot stater. Lena Klevenås avslutade med att uppmana alla folk rörelser och organisationer i Sverige att gemensamt starta ett upprop för visionen om nollhunger.

Christopher Eriksson